

تحلیل ظریف از احیای برجام:
پیروزی دیپلماسی بر تعصب

شنبه ۱۸ دی ۱۴۰۰، ۵ جمادی الثانی ۱۴۴۳، ۸ ژانویه ۲۰۲۲

شهرنامه

روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران

گفت‌وگوی «همدلی»
با رضا بهبودی؛ بازیگر تئاتر
حضور در نقطه اختلاف!

سال ششم - شماره ۱۸۵۵ - ۸ صفحه - قیمت ۲۰۰۰ تومان

به گفته کارشناسان اقتصادی صنعت فرش با ۷۰ درصد ارزش افزوده می‌تواند جایگزین درآمدهای نفتی ایران شود

طراحان فرش ایران در مسیر مهاجرت

واکنش امام جمعه شهر کرد به آتش زدن مجسمه سردار سلیمانی

عقب نشینی قالیباف در مقابل انتقادات

تغییر نظر امام جمعه مشهد:

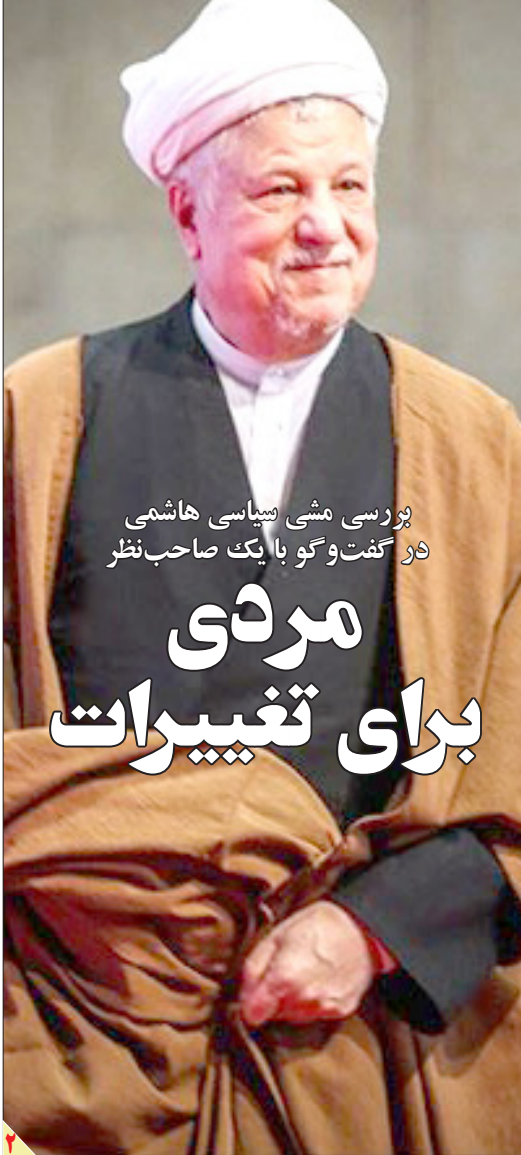
مذاکره امروز اشکالی ندارد

← کوناگون

- 🔴 **توییت توهین آمیز اولینوف نسبت به ظریف**
- 🔴 **شکار آتش بازی فضایی توسما رصدخانه اروپا**
- 🔴 **خیام و حافظ؛ زندان هوشیار زمانه خویش**
- 🔴 **راهی برای رهایی از پندارها**
- 🔴 **تعریف عرصه و اعیان ملک چیست؟ روزی که مظفرالدین شاه درگذشت**

زمزمه تفاوت وضعیت مردم و مسئولان در تزریق واکسن کرونا

از من استرازنکا از تو برکت

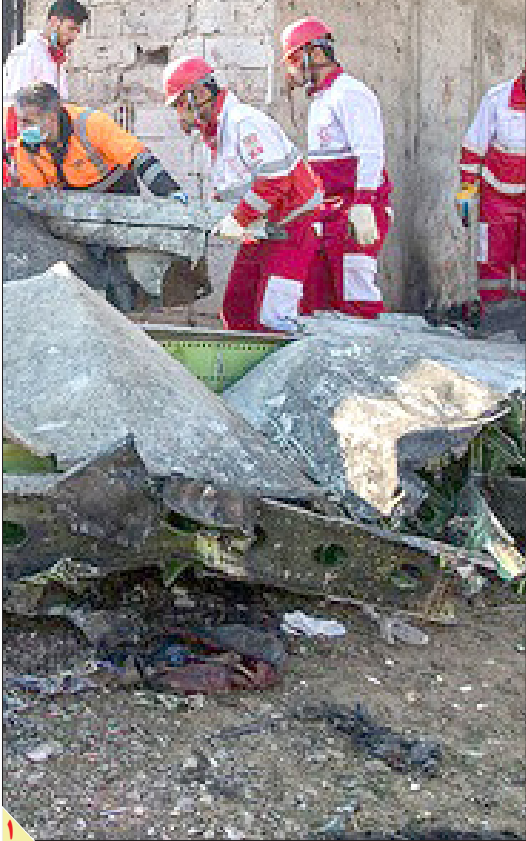

پژوهی مشی سیاسی هاشمی در گفت‌وگو با یک صاحب نظر

مردی برای تغییرات

خواسته‌های خانواده‌های قربانیان هواپیمای اوکراینی

پرواز ۷۵۲ در انتظار عدالت

گزارش «همدلی» از توجیه عجیب برخی مسئولان درباره گرانی مواد قندی

چه کسی بیشتر شکر خورد؟

تلاش برای بدنام کردن معترضان صنفی

معترضان سقوط حکومت را نشانه رفته‌اند

قزاقستان در بلوای قیمت سوخت

سکه و طلا ارزان اما حباب سکه بزرگ تر شد

حذف استقلال و پرسپولیس از لیگ قهرمانان آسیا

شاهکاری از مدبران سیاسی فوتبال ایران

اتلاف وقت هسته‌ای اتهام تازه غرب به ایران

خواسته‌های خانواده‌های قربانیان هواپیمای اوکراینی پرواز ۷۵۲ در انتظار عدالت

همدلی | صبحگاه ۱۸ دی ۱۳۹۸ آسمان ایران شاهد اتفاقی بود که ایران و جهان را تکان داد. پرواز شماره ۷۵۲ هواپیمای بین‌المللی اوکرایین از مبدأ تهران به مقصد کی‌یف با ۱۷۶ مسافر لحظاتی پس از اوج گرفتن از فرودگاه امام خمینی در نزدیکی تهران سقوط کرد و ایران را در بهت و عزا فرو برد. موضوعی که البته با تأیید خبر بعدی این بهت را بیشتر کرد. درحالی که شاهد هوایی ایران پس از شهادت سردار سلیمانی و حمله موشکی سپاه به پادگان عین الاسد، مترصد هر تحرک هوایی بود، با شلیک اشتباهی به این هواپیمای سبب سرنوشتی آن شد. خبری که پس از سه روز بهت و سوال تأیید شد و سراغ از تحولات دیگری شد.

این موضوع بویژه که در میان قربانیان زنان و کودکانی عمدتاً ایرانی نیز وجود داشت، احساسات جامعه ایرانی را بیشتر از دیگران جریحه‌دار کرد و خواستار توضیحاتی از سوی مراجع رسمی شدند که با نشست خبری سردار حاجی‌زاده فرمانده نیروی هوایی سپاه پاسداران و عذرخواهی وی توضیحاتی در این باره ارائه شد.

با این‌همه دو سال پس‌از آن حادثه هنوز افکار عمومی سوا لاتی در ذهن دارد. فضای شش‌بکه‌های اجتماعی مملو از همدردی با خانواده‌های قربانیان است و البته سوا لاتی از مسئولان. با این‌همه در دو سال گذشته برخی مراجع رسمی اقدام به ارائه گزارش‌ها و اطلاعیه‌هایی کردند.

یک سال پس‌از آن اتفاق تلخ غلامعباس ترکی، دادستان نظامی استان تهران گزارشی در این باره منتشر کرد که نکات درخور توجهی داشت. در این گزارش تأکید شده بود که عامل سرنوشتی این هواپیمای خطای انسانی بوده است. دادستان نظامی در این گزارش هر گونه جنگ سایبری، حمل بمب در هواپیمای و سایر تئوری‌های این چنین را رد می‌کند. دادستان نظامی تهران سال گذشته به‌صراحت می‌گوید فرمانده مجاز به شلیک نبوده است و حتی جهت پدافند را اشتباه تنظیم می‌کند. در بخشی این گزارش که خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران (ایرنا) منتشر کرده، آورده بود: «بعد از سانحه تلخ و ناگوار سقوط هواپیمای اوکراینی با بررسی‌های اولیه ستاد کل نیروهای مسلح و بخش‌های دیگر، اعلام شد این سانحه بر اثر شلیک سامانه پدافندی خودی اتفاق افتاده است. بعد از اعلامیه ستاد کل نیروهای مسلح و سه روز پس از سانحه، با دستور رئیس قوه قضاییه پرونده به دادسرای نظامی تهران ارسال شد و در همان تاریخ، بنا به‌ضرورت و اهمیت، متهمان احضار و اتهامات تفهیم شد و با نظر بازپرس پرونده چند نفر هم بازداشت شدند».

پست فرماندهی، مجاز به شلیک نبوده است

در ادامه این گزارش آمده است: «مطابق دستورالعمل‌ها، سامانه پدافندی به دلیل آنکه از نظر دستور آتش، در شرایط آتش محدود قرار داشت، به‌هیچ‌وجه بدون دستور شبکه پدافندی و پست فرماندهی مربوط، مجاز به شلیک نبوده و با توجه به محدودیت‌های سامانه در تشخیص نوع اهداف و دوست از دشمن، شناسایی اهداف متخاصم و دستور شلیک تنها بر عهده شبکه پدافندی بوده است».

فرمانده شخصاً تصمیم‌گیری کرده است

دادستان استان تهران اضافه کرد: «کاربران سامانه در واقع هواپیمای اوکراینی را به‌عنوان جسم پرنده در خارج مسیر باند پروازی می‌دیدند و چون رادار آن قادر به تشخیص هوایی از سایر اجسام پرنده نبوده، وضعیت برای آن‌ها این گونه تداعی می‌شود که هدف متخاصمی به سمت تهران در حال حرکت است و هنگامی هم که درصد کسب تکلیف از شبکه پدافندی برمی‌آیند، به دلیل عدم برقراری ارتباط و مبادله پیام، فرمانده با اعتقاد به کمی زمان مقابله با خطر، شخصاً تصمیم به شلیک می‌گیرد».

اکنون یک سال پس‌از آن گزارش و دو سال پس از حادثه وزارت خارجه نیز با صدور بیانه‌ای ضمن تسلیت به خانواده‌های جان‌باختگان برگزار شده است. همچنین در این بیانه تأکید مسلح و دادستانی نظامی تهران وفق وظایف ذاتی و قانونی خود، تحقیقات کفیری لازم را با دقت و با تأکید بر تحقق عدالت انجام داده است.

در این بیانه آمده است: تاکنون چندین جلسه از دادگاه رسیدگی به متهمین این سانحه، با حضور خانواده‌های جان‌باختگان برگزار شده است. همچنین در این بیانه تأکید شده است: «جمهوری اسلامی ایران همچنان آمادگی دارد تا با هر یک از کشورهای مرتبط به‌صورت دوجانبه در خصوص اقدامات صورت گرفته بر اساس حسن نیت، احترام به حاکمیت کشورها و قوانین داخلی و تعهدات بین‌المللی دولت‌ها، بر اساس دستور کار موافقت شده، مذاکره کند».

ادامه در صفحه ۳

← یادداشت

مفت سواران عرصه بین‌المللی

سیف‌الرضا شهبازی
تحلیلگر سیاسی

بسیاری از صاحب‌نظران در روابط بین‌الملل، اروپایی‌ها را «مفت‌سواران عرصه بین‌الملل» می‌شناسند که هر زمان در هر منطقه‌ای مناقشاتی رخ دهد اروپایی‌ها مخصوصاً سه کشور قدرتمند و با نفوذ اروپایی یعنی انگلستان، فرانسه و آلمان سعی می‌کنند سوار امواج بشوند. از نمونه‌هایی که در این ارتباط با جغرافیای خاورمیانه می‌توان ذکر کرد مناقشه ایران و آمریکا بر سر انرژی هسته‌ای است. درحالی که آمریکا و ایران بر سر مسئله هسته‌ای در مناقشه هستند اروپایی‌ها سعی دارند از این مناقشات برای حفظ منافعیان نهایت استفاده و بهره‌برداری را داشته باشند. در هفته‌های اخیر شاهد آن بودیم پاریس و لندن، خاورمیانه را جولانگاه مفت سواری خود قرار دادند و با بزرگ جلوه دادن پروژه هسته‌ای ایران آب را بیش از پیش برای اعراب خاورمیانه و خلیج‌فارس گل‌آلود جلوه می‌دهند تا خود را حامی اعراب در مقابل ایران احتمالا هسته‌ای جا بیندازند و با فروش جنگ‌افزارهای نظامی به کشورهای ثروتمند خلیج‌فارس به اقتصاد کشورشان رونق ببخشند. شایان‌ذکر است علاوه بر انرژی هسته‌ای عوامل دیگری برای مفت سواری اروپایی‌ها در خاورمیانه وجود دارد از جمله، نگاه خاص و ویژه واشنگتن به شرق آسیا در دوران ریاست جمهوری جو بایدن و خصوصاً نگاه به چین سبب شد خاورمیانه از اولویت نخست در دستگاه دیپلماسی آمریکا به درج بعدی نزول پیدا کند و بهترین فرصت را برای مفت سواری اروپایی‌ها مهیا کند. رسیدگی به پرونده قتل خاشقچی و افشای نقش حاکمان سعودی در این قتل توسط دموکرات‌های حاکم بر کاخ سفید سبب نگرانی و وحشت ریاض و سایر پایتخت‌های عضو شورای همکاری خلیج‌فارس شده و این موضوع هم به مفت سواری اروپایی‌ها در خاورمیانه کمک کرد و همچنین انتقادات نرواشنگتن از جنگ یمن سبب شد روابط عربستان و امارات با آمریکا به گرمی دوران رئیس‌جمهور قبلی آمریکا نباشد و به این ترتیب آقای مکرون رئیس‌جمهور فرانسه در قالب دوست صمیمی کشورهای عربی ثروتمند حاشیه خلیج‌فارس ظاهر شد و در یک تور دیپلماتیک از تعدادی کشورهای خلیج‌فارس بازدید کرد و در تمام کشورهایی که هواپیمایش فرود آمد خود را حامی آن کشور در مقابل ایران معرفی کرد تا بتواند تسلیحات نظامی را به این کشورها به فروش برساند تا هم جای پای فرانسه را در خاورمیانه و خلیج‌فارس محکم کند و اگر حضور آمریکا کم‌رنگ شد حضور فرانسه پررنگ‌تر بشود و همچنین اقتصاد فرانسه را دچار تحول کند و در انتخابات ریاست جمهوری فرانسه که در آینده نزدیک برگزار خواهد شد به‌عنوان یک برگ برنده در حوزه اقتصادی بهره‌برداری کند. لندن که از دیرباز صاحب نفوذ و جایگاه در خاورمیانه و خلیج‌فارس است همانند فرانسه از مفت سواری غافل نیست. وزیر خارجه انگلستان در نشست‌های چندی قبل با وزیران خارجه کشورهای شوروی همکاری خلیج‌فارس در محله «چونینگ» واقع در منطقه «کت» در جنوب شرقی انگلستان داشتند اعلام کرد بر سر «شرکات‌های راهبردی» با هم به توافق دست پیدا کردند. لندن هم هماهنگ با پاریس برای اینکه نشان دهد دلسوز و دل‌سوخته کشورهای خلیج‌فارس است از ایران خواستند نقش مثبتی ایفا کنند. ایفای نقش مثبت وظیفه منطقه‌ای و بین‌المللی هر کشوری است تا از ایجاد بحران و تنش و جنگ جلوگیری کند ولی اروپایی‌ها برای موفقیت در مفت سواری نقش منفی ایفا می‌کنند. در این شرایط کشورهای خاورمیانه باید هوشیاری خود را حفظ کنند و اجازه ندهند قدرت‌های فرامنطقه‌ای با مفت سواری به اهداف خودشان دست پیدا کنند و این منطقه در آتش اختلافات بسوزد و دودش به چشم مردم خاورمیانه برود.

← یادداشت

جریان سیاسی اصلاحات و ابهامات پیش رو

احسان دری
روزنامه‌نگار

جریان سیاسی اصلاحات از دوم خرداد ۷۶ تا امروز با چالش‌های زیادی روبه‌رو بوده و دوران پرفرازونشیبی را گذرانده است. از کسب اقبال میلیونی جامعه در انتخابات مختلف تا شنیدن شعار «مولگرا، اصلاح‌طلب دیگه توموه ماجرا»

برای جریان اصولگرایی یا به تعبیر خودشان انقلابی ماجرا تمام نیست، این جریان شاید نزد اکثریت جامعه محبوبیت و مقبولیتی نداشته باشد که ندارد اما از بعد برخورداری و حضور در قدرت با مشکلاتی روبه‌رو نیست؛ مشکل آنان تنها در فتح نهادهای انتخابی و انتخابات با حضور رقیب است که ظاهراً این مشکل را توانسته‌اند حل کنند. حداقل در دو انتخابات اخیر به برکت رد صلاحیت‌های گسترده و بی‌سابقه، بی‌رقیب بوده‌اند اما آیا ماجرا برای جریان اصلاحات که همواره سهم چندانی از قدرت نداشته و معدود دفعاتی هم که دولت و مجلس را در دست داشته از سوی مخالفان با موانع زیادی روبه‌رو بوده و همچنین به دلیل عملکرد برخی اصلاح‌طلبان قبلی و تصمیمات و موضع‌گیری‌های گاه غلط و به‌دور از انتظار برخی بزرگان و چهره‌های شاخص این جریان که در بین جامعه با انتقادهای زیادی روبه‌رو بوده، تمام است؟

در دو انتخابات اخیر گرچه موضع رسمی شورای سیاست‌گذاری جبهه اصلاحات تحریم انتخابات نبود اما با حمایت نکردن از افراد و لیست خاصی عملاً به‌طور غیرمستقیم اعلام داشت در انتخابات حضوری ندارد که ناخواسته کمک به جریانی شد که می‌گفت رای ندانن بهتر از رای دادن است. در بین خیلی از اصلاح‌طلبان عادی (حزبی و غیر حزبی) هم بر سر شرکت کردن یا نکردن در انتخابات اختلاف‌نظرهایی بود که نهایت حرف مخالفان حضور در انتخابات به کرسی نشست. هر دو برای حضور و عدم حضور توجیهاتی داشتند که قصد پرداختن به آن را نداریم اما سوالی که از جریان سیاسی اصلاحات و بزرگان این جریان می‌تواند مطرح باشد این است که اکنون چه باید کرد؟ برنامه شما برای آینده (دور و نزدیک) چیست؟ آن بخش از موافقان تحریم انتخابات پاسخ دهند حالا که در انتخابات شرکت نکردید و حکومت هم یکدست شده است، برای این دوره چه سبکی از سیاست ورزی را پیشنهاد می‌دهند؟ قطعاً عملکرد ضعیف جریان انقلابی می‌تواند بخشی از دلخوری جامعه از عملکرد اصلاح‌طلبان را مرتفع کند یا به فراموشی سپارد اما بهتر است این جریان محبوبیت را در عملکرد جریان رقیب جستجو نکنند. منتظر خشم و عصبانیت مردم از رقیب نمانند. چند برتری‌های بزرگانی چون سیدمحمد خاتمی از مردم به خاطر شرایط موجود عذرخواهی داشته‌اند اما بحث را خیلی باز نکرده‌اند که اصلاحات کجاها اشتباه داشته و اگر مجدداً فرصتی فراهم شود آن اشتباهات و تئوروی‌ها را تکرار نخواهند کرد. باید بیشتر با مردم ارتباط برقرار کنند و به‌نقد درونی و پلایش رو بیاورند. جمهوری اسلامی به جریان اصلاحات نیازمند است. ظرفیت فکری و سرمایه‌های انسانی بی‌شماری در این جریان بوده که می‌تواند برای مردم، کشور و تداوم انقلاب مفید باشد. این مفید بودن تنها وقتی رقم خواهد خورد که این جریان بتواند با نیروهای اصیل خود وارد عرصه شوند و به اندیشه‌اش اعتماد شود. مخالفان، اصلاحات را برانداز معرفی می‌کنند اما این جریان برآمده از دل انقلاب است و تنها در نوع حکمرانی دارای تضاد با جریان رقیب است. اصلاح‌طلبان از آنجا که اصلاحات را کم‌هزینه‌ترین مسیر برای نجات کشور از بحران‌ها دانسته در دوره فعلی دو راه را می‌تواند ببینیم، صحبت با مردم و گفتگو با حاکمیت.

← یادداشت

مذاکره برای منافع ملی

سید کامران طباطبایی
روزنامه‌نگار

در مذاکرات اولاً با فرض داشتن حسن نیت هم توان مجاب کردن آمریکا به تغییر رفتار با ایران را ندارند و بر عکس چنانچه مثلاً اروپا مایل به عادی‌سازی روابط با کشور ما باشند از بیم مجازات و رفتارهای تنبیهی توسط آمریکا خودبه‌خود با پس می‌کشند؛ ثانیه به‌رغم اهمیت بازار ایران، حجم بالای مبادلات تجاری و مصالح و منافع همه طرف‌ها از چین و روسیه تا اروپا با ایالات‌متحده، اولویت آن‌ها حفظ وضع موجود در رابطه با واشینگتن است و نه تهران. این وضعیت را بیش و کم می‌توان به روابط همه طرف‌های مهم سیاسی-اقتصادی کشورمان تعمیم داد. اما با فرض دستیابی به نتایج مطلوب در مذاکرات هیچ گفت‌وگوهایی که به امضای توافقنامه نسبتاً مطلوب برجام در ۲۳ تیر ۹۴ انجامید که آن هم به‌وسیله ترامپ تا کم ماند؛ شاید مهم‌ترین عامل بی‌سرانجام ماندن تلاش‌ها در این واقعیت نهفته است که ما هیچ طرفین را نتایید ۱۵ عضو این شورا صادر شده بود، ایالات‌متحده نتوانست بدون هیچ مشکلی برجام را کم‌لین کند. واشنگتن تنها در صورتی ملزم می‌شود بر تعهدات خود باقی بماند که توافقنامه پس از تصویب در سنا و طی مراحل پیچیده حقوقی به‌صورت قانون داخلی ایالات‌متحده درمی‌آید که در آن صورت حتی روسای جمهوری بعدی این کشور نیز قادر به نادیده گرفتن آن نبودند. تیم مذاکره‌کننده ما به‌رغم اشراف کامل به موضوع، در این جهت حرکت نکرد زیرا تردیدی نبود و نیست که بسترهای لازم جهت رسیدن به چنین قانونی مطلقاً فراهم نخواهد شد زیرا ساختار قدرت در آمریکا اساساً مسائل حل‌نشده زیادی را در رابطه با پرونده‌های ایران روی میز دارد. با این وصف جمهوری اسلامی ایران تنها در راه در پیش دارد؛ اول اینکه راهبرد کنونی حل تک‌موضوعی اختلافات _مانند برنامه هسته‌ای_ را ادامه دهد و در بهترین حالت به چیزی شبیه به برجام دست یابد و البته با پیدایش کسی شبیه ترامپ، همه‌چیز را برپا درفته ببینند؛ دوم اینکه وارد مذاکره جدی جهت حل گسترده اختلاف‌های فی‌مابین شود.

حقیقت این است که قدرت‌های حاضر

ادامه در صفحه ۵